فایەق زێدان: بڕیاری ڕاگەیاندنی جەنگ بەگوێرەی دەستور تەنیا لە دەسەڵاتی دەوڵەتدایە

فایەق زێدان، سەرۆکی ئەنجومەنی باڵای دادوەریی عێراق ڕایدەگەیەنێت، بڕیاری ڕاگەیاندنی جەنگ بەگوێرەی دەستور تەنیا لە دەسەڵاتی دەوڵەتدایەو ڕاگەیاندنی جەنگ لەلایەن هەندێك لە گروپە چەکدارەکانەوە مەترسییەکی گەورەیە بۆ سەر دەوڵەت و کۆمەڵگە.

فایەق زێدان، سەرۆکی ئەنجومەنی باڵای دادوەریی عێراق، ئەمڕۆ هەینی، لە وتارێکدا ڕایگەیاند، ڕاگەیاندنی جەنگ یەکێکە لە مەترسیدارترین بڕیارە سیادییەکان کە لە تەنیا لە دەسەڵاتی دەوڵەتدا بەگوێرەی دەستورو یاسا. لە عێراق دەستور ئەو بابەتەی بەوردی ڕێکخستوە بۆ ئەوەی خراپ بەکارنەهێنانی زامن بکرێت و هاوسەنگی لەنێوان پاراساتی دەوڵەت و سیستمی دیموکراسی بەدی بێت.

ئەوەشی خستەڕوو، دەستوری عێراق میکانیزمێکی ڕونی بۆ ڕاگەیاندنی جەنگ داناوە بۆ ئەوەی بڕیارێکی وا بەشێوەیەکی تاکەکەسی و هەڕەمەکی نەدرێت بەڵکو پێویستی بە ڕێکاری دەستوری دیاریکراوە.

هێمای بۆ ئەوەش کردوە، راگەیاندنی جەنگ یاخود باری نائاسایی بەگوێرەی دەستور لەسەر داوای هاوبەشی سەرۆك كۆمار و سەرۆك وەزیران دەبێت كە ئەو داوایەش دەخرێتە بەردەم پەرلەمان بۆ پەسەندكردنی.

وەك فایەق زێدان رونیکردۆتەوە، مەرجی دەستوری بۆ پەسەندکردنی داوا هاوبەشەکە و راگەیاندنی باری جەنگ ئەوەیە کە دو لەسەر سێی ئەندامانی پەرلەمان بەڵێ دەنگی لەسەر بدەن. ئەو مەرجەش دەرخەری مەترسیداریی بڕیارەکەیەو ئامانج لێی گەرەنتیکردنی بونی سازانێکی نیشتیمانی فراوانە بەرلەوەی وڵات بچێتە نێو ململانێیەکی چەکدارییەوە.

هێمای بۆ ئەوەش کردوە، هەڵسوکەوتی هەندێك لە گروپە چەكدارەكان و هەوڵدانیان بۆ بڕیاردانی تاكلایەنە لە شەڕ و ئاشتی، هەڕەشەیەكی مەترسیدارە لەسەر سەروەریی دەوڵەت و سەقامگیریی كۆمەڵگەو دەبێتە مایەی پشێوی یاسایی و ئەمنی.

هەروەك وتوشیەتی، تاكڕەوی ئەو گروپە چەكدارانە لە راگەیاندنی باری جەنگی بەشێوەیەکی کرداری و لەڕێگەی ئەنجامدانی چەند چالاکییەك کە سروشتی جەنگییان هەیە، پێشێلکردنێکی ئاشکرای دەستورە، چونکە ئەو مافە تەنیا هی دەسەڵاتە دەستورییە یاساییەکانە کە نوێنەرایەتی ئیرادەی گەل دەکەن و لەنێو چوارچێوەیەکی یاسایی ڕێکخراودا کاردەکەن. کاتێك هەندێك لە گروپە چەکدارەکان ئەم جۆرە بڕیارانە دەدەن، ئەوا شکۆی دەوڵەت و بنەمای سەروەریی دەوڵەت لاواز دەکەن.

ئەوەشی وتوە، لەڕوی ئەمنیشەوە، ئەم تاكڕەوییە دەبێتە مایەی فرەیی ناوەندی بڕیاری سەربازی، ئەوەش دۆخێك لە پشێوی و ناسەقامگیری دروست دەكات و ئەگەری هەیە وڵات بەرەو ناكۆكی نێوخۆیی و ناوچەیی پەلكێش بكات بەبێ بونی سازانێكی نیشتمانی. هەروەك بەربڵاوی چەك لە دەرەوەی دەستی دەوڵەت ئەگەری رودانی پێكدادانی چەكداری لەنێوان لایەنە جیاجیاكانی نێو كۆمەڵگە زیاد دەكات.

ئاماژەی بەوەشداوە، لەڕوی سیاسیشەوە، ئەم ڕەفتارە هەڕەشەیە لە سیستمی دیموکراسی چونکە بەسەر دامەزراوە هەڵبژێردراوەکاندا بازدەدات و ڕێیان پەراوێز دەخات. بۆیە بڕیارە ناڕەسمییەکان بۆ جەنگ ڕەنگە دەوڵەت روبەڕوی گۆشەگیریی نێودەوڵەتی یاخود سزا بکاتەوە.

فایە‌ق زێدان وتوشیە‌تی، لە‌ڕوی کۆمە‌ڵایە‌تیشە‌وە‌، ئە‌م دۆخە‌ رە‌نگدانە‌وە‌ی نە‌رێنی لە‌سە‌ر ژیانی هاوڵاتیان دە‌بێت و کاریگە‌ریشی لە‌سە‌ر خزمە‌تگوزاریە□ گشتیە‌کان و ئابوریی دە‌بێت بە‌هۆی بە‌ردە‌وامیی گرژییە‌ ئە‌منییە‌کان.

جە‌ختیشی کردۆتە‌وە‌، تاکڕە‌وی هە‌ندێك لە‌ گروپە‌ چە‌کدارە‌کان بۆ راگە‌یاندنی باری جە‌نگ، مە‌ترسیە‌کی گە‌ورە‌یە‌ بۆ سە‌ر دە‌وڵە‌ت و کۆمە‌ڵگە‌، چونکە‌ هە‌ڕە‌شە‌ لە‌ سە‌روە‌ریی نیشتمانی دە‌کات و سیستمی یاسایی لاواز دە‌کات. بۆیە‌ دە‌بێت چە‌ك تە‌نیا لە‌دە‌ستی دە‌وڵە‌تدا کۆنترۆڵ بکرێت و رۆڵی دامە‌زراوە‌ دە‌ستوریە‌کان بە‌هێز بکرێت لە‌پێناو ئاسایش و سە‌قامگیری و بونیادنانی دە‌وڵە‌تێکی بە‌هێز راوە‌ستاو لە‌سە‌ر یاساو شە‌رعیە‌ت.